Kirjasto on kaverisi – monikielinen kirjanen lapsille ja nuorille

Monikielinen kirjasto
Eeva Pilviö

26.2.2020

Miksi tähän lähdettiin?

- Suomessa harvinaisilla kielillä lapsille ja nuorille tarkoitettua kirjastoa ja sen toimintaa esittävää materiaalia ei ole.
- Oulun kaupunginkirjasto on tuottanut lapsille ja nuorille suunnatun suomenkielisen ”Kirjasto on kaverisi”-kirjasto-oppaan.
  - Oppaassa kerrotaan kirjastosta, lukemisesta ja kirjastokortista.
  - Kuvituksen on tehnyt palkittu lastenkirjojen kuvittaja Christel Rönns.
  - Esite oli valmis sellaisenaan käännettäväksi ja painettavaksi eri kielisinä versioina:
    - Teksti on selkeää ja helppolukuista
    - Kuvitus on hauskaa
    - Kuvituksen kettu ei ole ”vältettävä” eläin eri kulttuureissa.
- Monikielisen kirjaston toiminnan yhtenä painopistealueina on kannustaa vieraskielisiä lapsia ja nuoria oppimaan ja lukemaan omalla äidinkielellään kirjoitettua kirjallisuutta.
- Esite kannustaa omalla äidinkielellään lapsia ja nuoria käyttämään kirjastoa ja lukemaan.

1. ”Kirjasto on kaverisi” -kirjanen

- Käännetty 14 Suomessa harvinaisemmin puhutulle kielelle.

albania	arabia
bengali	dari
kiina	kurdi (kurmanji)
kurdi (sorani)	nepali
pashtu	persia/farsi
somali	thai
turkki	vietnam

- Esittelytarkoituksiin painettu pienet määrät suomen-, ruotsin- ja englanninkielisiä versioita.
- Annetaan lapselle/nuorelle jolle tehdään kirjastokortti.

Painotyön työvaiheet

- Oulun kaupunginkirjastosta lupa käyttää ”Kirjasto on kaverisi” –kirjasta.
- Kuvittaja Christel Rönnsiltä ”normaalisti” ja ”käänteisesti luettavat painokelpoiset leiskat.
  - Muutokset leiskoihin, mm. OKM:n tuella yms.
- Tekstin käännökset 16 kielelle (+ suomi).
- Käännösten tarkastukset natiivipuhujilla.
- Käännösten asettaminen leiskoihin.
- Painotalon löytäminen.

	Painos-määrät	Väestö 5-9v + 10-14v
Albania	1000	1812
Arabia	3000	5150
Bengali	500	373
Kiina	1000	942
Kurdi (sorani)	1000	1989
Kurdi (kurmandži)	1200	??
Nepali	500	209
Pashtu/afgaani	500	230
Persia/farsi	1000	1498
Somali	3000	4225
Thai	500	839
Turkki	500	862
Vietnam	500	915
Dari	1000	1498
Englanti	3000	
Ruotsi	3000	
Suomi	1000	
yhteensä	22200	

2. A4-esittelylehtinen

- Markkinointi- ja viestintätarkoituksiin.
- Tarkoitettu vanhemmille, kirjastolaisille, varhaiskasvattajille ja opettajille.
- Saavutettavuusvaatimukset huomioitu.
- Löytyy: https://www.kirjastot.fi/monikielinen-kirjasto/kirjasto-on-kaverisi.

A4-esittelylehtisen työvaiheet

- Kuvittaja Christel Rönns teki ”normaalisti” ja ”käänteisesti” luettavat sarjakuvat
  - Haasteena saada ”käänteisesti” luettavien kielten kuvat oikeaan järjestykseen.
- Muutokset leiskoihin toteutettiin, mm. OKM:n tuella, yms.
- Tekstien 16 kielen käännökset asemoitiin sarjakuvan leiskoihin.
- Valmiit erikieliset pdf:t vietiin https://www.kirjastot.fi/monikielinen-kirjasto/kirjasto-on-kaverisi -sivustolle.

3. Esittelyvideo

- Kirjastolaisille, varhaiskasvattajille ja opettajille.
- Esittelee kirjasen ja mihin sitä tulee käyttää.
- Tekstitys: suomi, ruotsi, englanti.
- Löytyy www.kirjastot.fi/monikielinenkirjasto/kirjastoon.

Aikataulu ja rahoitus

- Projektin suunnittelu käynnistettiin lokakuussa 2018.
- Rahoitusta anottiin Opetus- ja kulttuuriministeriöstä.
- Rahoitus myönnettiin 7.2.2019 - 19 000 euroa.
- Aikataulu: 1.3.2018 – 31.12.2019 => 28.2.2020 (lisäaikaa anottiin ja myönnettiin).
- Loppuraportti valmistuu 30.4.2020 mennessä.
- Projektipäällikkö: Eeva Pilviö

Projektissa mukana

Projektipäällikkö:

- Eeva Pilviö, Monikielinen kirjasto

Projektiryhmä:

- Riitta Hämäläinen, Monikielinen kirjasto
- Anne Ojanperä, Helsingin kaupunginkirjasto

Muut projektiin osallistuvat tahot:

- Jouni Pääkkölä, Oulun kaupunginkirjasto
- Merja Vaara, Oulun kaupunginkirjasto

Ohjausryhmä:

- Helsingin kaupunginkirjaston Kirjastojen yhteiset palvelut johtotiimi

Projektiin osallistuneet asiantuntijat ja toimittajat tarpeen mukaan:

- Christel Rönns, kirjasen kuvittaja
  ”Natiivi”kielentarkastajat
- Amir Tahvonen, graafinen suunnittelija
- Lingoneer Oy (käännökset)
- Punamusta Oy (painatukset)
- Helsingin kaupunginkirjaston ja Kirjastot.fi:n viestinnän asiantuntijoita konsultoitu

”Kirjasto on kaverisi” jakelusta (1/2)

- Ensisijainen jakelupiste on oman alueen **kehittäjäkirjasto** (9 kpl).
  - Porvoo hoitaa muun alueensa, PAITSI:
    - Helsingissä kirjaset lähetetään suoraan kirjastoihin.
    - Espoo ja Vantaa koordinoivat jakelun omiin kirjastoihinsa.

Aineisto lähetetty kehittäjäkirjastoille, Espooseen,Vantaalle ja Helsinkiin viikolla 9/2020.

- Kunkin kielen määrät on arvioitu kehittäjäkirjaston alueella olevien kyseistä kieltä lasten ja nuorten lukumääristä (Lähde: Tilastokeskus).

Kirjasto on kaverisi Postituslista

		Väestö 5-9v + 10-14v	Tampereen kaupunginksto	Oulun kaupunginksto	Lahden kaupunginksto	Joensuun kaupunginksto	Kuopion kaupunginksto	Rovaniemen kaupunginksto	Turun kaupunginksto	Vaasan kaupunginksto		Porvoon kaupunginksto	Helsinki (37)	Espoo (16)	Vantaa (10)		
	Painos määrät		**Postitus Yht.**	**Postitus Yht.**	**Postitus Yht.**	**Postitus Yht.**	**Postitus Yht.**	**Postitus Yht.**	**Postitus Yht.**	**Postitus Yht.**	**Ahvenanmaa**	**Postitus Yht.**				Jakoon yhteensä	Painos-määrä
Albania	1000	1812	50	20	30	10	10	10	150	30	8	70	150	120	100	758	1000
Arabia	3000	5150	250	100	150	30	80	40	300	130	30	120	350	300	250	2130	3000
Bengali	500	373	20	20	10	10	10	10	20	10	0	30	90	60	50	340	500
Kiina	1000	942	100	50	40	10	20	10	70	20	5	50	150	100	50	675	1000
Kurdi (sorani)	1000	1989	80	20	50	20	20	15	80	20	5	80	150	120	100	760	1000
Kurdi (kurmandži)	1200	??	100	30	70	20	30	20	100	30	10	100	170	150	120	950	1200

”Kirjasto on kaverisi” jakelusta (2/2)

- Kehittäjäkirjastot toimittavat oman alueensa kirjastoille tarvittavan määrän kunkin kielistä kirjasta ja ”Kirjasto on kaverisi” **heijastinta**.
  - Jaetaan vieraskielisille lapsille kirjastokortin teon yhteydessä samalla kun he saavat ”Kirjasto on kaverisi” kirjasen.
- ”Kirjasto on kaverisi” **rollup** kehittäjäkirjastoille (9 kpl).
  - Käytössä siinä kirjastossa, jossa on eniten vieraskielisiä lapsi- ja nuorisoasiakkaita.
  - Roll-up voi myös liikkua alueen eri kirjastoissa tarpeen mukaan.

”Kirjasto on kaverisi” -kirjanen

- Ennakkomarkkinoinnin myötä on saatu erittäin positiivista palautetta:
  - ”Todella hieno satsaus!”
  - ”Tämä esite kuulostaa ihan mahtavalta! ”
  - ”Yritän pysyä housuissani ja odottaa kiltisti, vaikka olenkin innoissani 😄”
  - ”Mahtavaa, että heille on jotain annettavaa tulevaisuudessa.”

- Kirjasta odotetaan !

Yhteenvetona

1. ”Kirjasto on kaverisi” **-kirjanen** vain lapselle tai nuorelle, jolle tehdään kirjastokortti.
2. **A4-esittelylehtinen** ”Kirjasto on kaverisi” kirjasesta markkinointi- ja viestintätarkoituksiin.
   - Löytyy https://www.kirjastot.fi/monikielinen-kirjasto/kirjasto-on-kaverisi
3. Lyhyt **esittelyvideo** kirjastolaisille, varhaiskasvattajille ja opettajille.
   - Videolla esitellään kirjanen ja mihin sitä tulee käyttää.
   - Löytyy www.kirjastot.fi/monikielinenkirjasto/kirjastoon.

- Kirjastot.fi tekee kyselyn keväällä 2020 jos kirjastoilla on kiinnostusta omakustanteisesti painattaa ”Kirjasto on kaverisi” –kirjasta suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi.

Lisätietoja:

- Alueesi kehittäjäkirjasto.
- https://www.kirjastot.fi/monikielinen-kirjasto/kirjasto-on-kaverisi.
- Monikielinen.kirjasto@hel.fi.